

Kaj Rugholm i gang i sit værksted.

Jernmand højt på tå

Billedhuggeren, maleren og balletentusiasten Kaj Rugholm fylder 50 år den 2. juni

Tekst: Paul Nielsen

Foto: Lars Juul

En hvæssende svejserflamme, ivrige slag på ambolten og skarpe knæk, når en stålplade klippes igennem, er lyde, der dagligt strømmer ud fra et værksted i Egebjerg.

Nogen helt almindelig smedie er det ikke. Det er et forum for kunstnerisk udfoldelse. Gennem årene er det blevet til talrige skulpturer, som har vakt opmærksomhed også udenfor landets grænser.

Manden bag det er Kaj Rugholm. Han holder et lille pusterum den 2. juni. den dag fylder han nemlig 50.

Kunstnerisk arv

At han kom til at beskæftige sig med kunst, er der en naturlig forklaring på. Hans far tegnede croquis og lavede malerier, og som dreng blev Kaj slæbt rundt på mange udstillinger.

Det vakte hans interesse, og når det i første omgang blev jernskulpturen, der fængede hos ham, skyldtes det, at han fandt Robert Jacobsen og dennes arbejder fascinerende. Det var midt i 50'erne.

Hans egne første skulpturer dukkede op i 1959. De var både abstrakte og brugte også fugle som motiver. Han havde

viljen og håndlaget, udlært som smed som han var.

Fire dage efter at han var blevet svend, indkaldtes han til Livgarden, og de efterfølgende 16 måneder blev en stor oplevelse for ham. I 1967 flyttede han til Horsens, og så begyndte det at gå stærkt med hans skulpturer.

- Jeg kan huske, at jeg bl. a. viste nogle skulpturer, hvor beskuren kunne fornemme mennesker, som i øvrigt slet ikke var der.

Cykelskulptur

I 1975-76 kom de små cykelskulpturer, som for alvor samlede opmærksomheden om mit arbejde, fortæller Kaj Rugholm. Der tales ofte om inspiration. Min hentede jeg hos mine tre drenge, der, når de kom hjem, stillede deres cykler hulter til bulter. Det gav mig gode ideer, og jeg havde succes med disse skulpturer på en udstilling i Kunsternes Efterårsudstilling.

Faktisk gik det sådan, at jeg solgte det hele, bl. a. også til USA. Udstillingen blev bl. a. set af dronning Ingrid, som var meget begejstret.

Efterhånden blev det til mange forskellige skulpturer. Når firmaer skulle give en gave, rettede de henvendelse til mig. Jeg kiggede først på, hvad modtageren lavede, og så tog jeg udfordringen op. Jeg har også hentet talrige gode ideer fra de foreninger, jeg på

skift meldte mig ind i for at se, hvad man lavede d& og repræsenterede.

Så skete der det, at jeg i tre år bogstaveligt talt ikke beskæftigede mig med andet end balletskulpturer.

Det blev efterhånden til 80 arbejder, og da de ikke skulle - eller skal - sælges, var det naturligvis en økonomisk belastning. Men det har været det værd, for arbejdet med balletkompagniet har været en stor oplevelse for mig.

Jeg er kommet i forbindelse med utroligt mange mennesker og mener også, at balletkompagniet har været med til at skabe øget interesse om Horsens. Måske bliver der en dag en mulighed for at få disse skulpturer placeret i en fast samling.

At se musik

At opleve ballet er for mig som at »se« musik, og her har jeg fået en mase foræret.

Jeg har ikke mindst ved Den kgl. Ballet studeret trin og attituder til brug for skulpturerne. Fra Det kgl. Teaters balletmester Frank Andersen har jeg et brev liggende, hvori der bl. a. står »Din støtte og opmuntring er guld værd«. Den slags varmer.

Balletarbejdet har også bragt mig i forbindelse med skuespilleren Jesper Klein, - et af de mest begavede mennesker, jeg er stødt på, et spændende og sjovt menneske.

- Det er også blevet til større skulpturer?

- Ja, men det er jeg holdt op med, fordi min ryg ikke kan klare det. Jeg husker, at da mine store cykler skulle stilles op ved Sundvej, skrædede en gammel dame over den trafikerede vej hen til mig. Er det Dem, der har lavet dem?» spurgte hun. Da jeg bekræftede, udbød hun: »Så skulle De skamme Dem!» hvorefter hun forsvandt igen. Cyklerne er jo rustne, så det er nok det, hun har tænkt på.

Farveblind

- Golfspillet inspirerede Dem til malerier. Hvordan kan det lade sig gøre, når De er farveblind? Det var jo netop den skavank, der gjorde, at De ikke kunne få opfyldt drømmen om at blive lokomotivfører.

- Jamen, jeg kan godt se farverne på min måde. Det er de forskellige nuancer, det kniber med. Det klarer jeg ved at skrive genkendelige tegn på dåserne med maling. Det er nok en langsommelig måde at arbejde på, men jeg vil da fortsætte, samtidig med at jeg hele tiden udvikler nye temaer for mine skulpturer. En lille bog er det også blevet til, så i det hele taget har jeg haft et pragtfuldt liv.

Dette at skabe noget er lige mig. Ikke to dage er ens, også fordi jeg snakker med en masse mennesker. Jeg har netop

efter invitation været med på en udstilling i Hamborg. Min tolk og jeg lå i telt uden for byen for at spare på udgifterne.

I forbindelse med skulpturerne viste Brøchner balletbilleder, og der var heldigvis stor interesse for vores afdeling.

- Jeg mener, at vi mennesker skal have tid også til os selv, at holde frikvarter, og her er balletten kommet ind i billedet for mig. Jeg er i den lykkelige situation, at min kone helt fortår min situation og bakker mig op i enhver henseende.

Der er hul i min bluse. Min kone påstår, at det er fordi jeg piller mig i navlen, når jeg er i gang med en opgave. Det er måske rigtigt, ler Kaj Rugholm.

Koncentration

Den snart 50-årige er et uhyre kreativt menneske. Måske ikke »træde skoene af ham«, når han er optaget af skulpturerne. Så er han 100 procent koncentreret.

Men i øvrigt er han både et venligt og glad menneske. som gennem årene har fået ikke bare mange beundrere, men også en flok af gode venner. Det skal han nok komme til at mærke på 50 års fødselsdagen den 2. juni.